

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Catechismvs, Dat is, De Christelijcke leeringhe/ in
maniere van t'samen-sprekinghe tusschen den Meester
ende den Discipel**

Coster, Franciscus

T'Antvverpen, 1607

Van't Sacrament der biechte.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39385

werck niet beletten/ maer alleen de sonden. Dus moghen de lieden/ die dickwils dit H. Sacrament ontfanghen/ dien dagh heur ghewoonelijcke dinghen doen/ daer gheen sonde in ghelegghen en is.

Van t' Sacrament der Penitentie oft Biechte.

M. V Wat is het Sacrament der Biechten ?

D. Het is een H. Sacrament/ waer deur de mensche sijn sonden van den Priester / deur de woorden der absolutie vergheuen worden/ na dat hy se oprechtelijck ghebiercht heeft.

M. V Wie moet noodt-sakelijck te biechten gaen?

D. Alle menschen/ die naer het Doopsel in doodsonde ghevallen zijn.

M. Hoe noodt-saeckelijck ist hen-lieden ?

D. Dat hen anders onmoghelijck is/ vergiffenisse hunner sonden te vercrijghen / oft saligh te worden : in-dien sy daer toe middel hebben.

M. V Vaer-om seght ghy, In-dien sy daer toe middel hebben ?

D. Want waren sy pewers/ daer sy gheenen middel en hadden hun sonden te biechten / soude een op-recht ende vol-maecht berouw ghenoech zijn/ met begheerte hun biechte te spreken.

M. Souden sy hier deur vergiffenisse crijghen ?

D. Jaes sy : hoe wel sy noch verbonden souden bliuen nae-maels die te biechten / in-dien sy daer toe middel vonden.

M. V Wanneer is de mensche schuldigh te biechten te gaen ?

D. Ten minsten alle iaer eens / naer t' ghebodt
der

der H. Kercken : ende daer-en-bouen soo dickwils als hy in dood-sonden wesende / in eenigh perijckel des doodts is. Ghelijck / Ten eersten / die ter doodt verwesen zijn / oft met doodelijcke siechte bevanghen. Ten tweeden / die eenigh periculens werck aen-gaen / als reysen / bechten / kind-baeren / etc.

M. Wanneer is-men noch meer hier toe verbonden ?

D. Als-men dat belouet heeft : oft als-men ten heylighen Sacramente wilt gaen / wesende in dood-sonde.

M. Ist sonde, op dese tijden dit achter te laten ?

D. Jae / t'is dood-sonde / alst sonder wettighere dene gheschiedt.

M. Ist profijtelyck, dit H. Sacrament te ghebruycken ?

D. Jae't / principelijck als-men in dood-sonde is. Want / Ten eersten / wy vercrijghen hier deur vergiffnisse der sonden : Ten tweeden / wy worden verlost van de helle / die wy deur de dood-sonde verdient hadden : Ten derden / wy vercrijghen de gratie ende vriendschap Gods / ende recht tot den hemel : Ten vierden / wy ontfanghen wederom alle de verdiensten van onse goede wercken / die wy deur de sonde verlozen hadden. Ten vijfden / wordt ons ghegheuen een groote gherustigheydt der consciencien.

M. Ist oock profijtelyck te biechten, als-men maer daghelijcksche sonden ghedaen en heeft ?

D. Jaet : want men verrrijght hier deur een meerder gratie / ende een sonderlinghe by-standt / daer=

daer-men deur beschermt wordt / om soo lichtelijck in sonden niet te vallen. Waer uyt blijkt / hoe goet het is / dick-wils te biechten.

M. VVat moet-men doen, om wel te biechten?

D. Alder-eerst moet-men arbeiden om te hebben een clare kennisse van sijn sonden / principelijck der ghener / die doodelijck zijn.

M. Hoe sal-men daer toe gheraecken?

D. Deur het onder-soeck van sijn conscientie.

M. Hoe onder-soeckt ghy v conscientie?

D. Deur al soeck ick een bequame plaetse / daer ick dit coyt ghebedt / al knielende / lese: *O barmhertighe Heere, ick dancke v van alle wel-daden die ghy my ghedaen hebt: ende naemelijck dat ghy dit H. Sacrament der Penitentie, om mijne sonden te vergheuen, in-ghestelt hebt. Heere, ick bidde v, gheeft my clare kennisse van mijne sonden.*

M. Wat doet ghy hier nae?

D. Ick pepse / wanneer ick lest-mael te biechten hebbe gheweest: oft ick mijn biechte wel ghedaen hebbe / ende mijn penitentie vol-braght. Daer nae ouer-pepse ick / waer / ende met wien / ick gheweest hebbe: wat ick ghedaen / gheseght / ende ghepepft hebbe teghen de gheboden Godts / ende der H. Kercken.

M. Wat doet ghy, als ghy bevindt eenighe sonde ghedaen te hebben?

D. Ick bemerkte / Ten eersten / van wat soete ende nature die is: ghelijck / in onrechtveerdigheyt / besiet ick / oft die ghedaen is deur dieuerse oft deur roouerije / op ghewijde plaetsen oft elders. Ende t'selkde doen ick in alle andere sonden.

Ten

Ten tweeden/ ick bemercke/ hoe vele dat de schade beloopt die ick ghedaen hebbe. Ten derden/ onder-soecke ick hoe dick-wils dat ick elcke sonde/ by-sonder die doodelijck is / ghedaen hebbe: teghen wien/ met wien/ ende in wat plaetse die gheschiedt is. T'selue doe ick oock in alle andere noodt-saeckelijcke circumstantien.

M. Hoe groote neerstigheyt is hier van noode?

D. Al-soo groote / allimen pleghe te doen in eenighe saecke daer onse wel-vaert oft saligheyt/ groote schade/ oft profijt aen-hanght.

Van het Berouw.

M. VVat doet-dy, als ghy dit al t'samen oucrpeyst hebt?

D. Ick maecke een berouw van mijne sonden.

M. Wat verstaet ghy, deur Berouw?

D. Eenem haet / verfoeyinghe ende droefheyt der sonden.

M. VVaer-om moet-men droetigh wesen veur sijne sonden?

D. Om dat sy bouen alle dingh Gode mis-haghen: die d'opperste goedtheydt is / ende van wien wy ouer-bloedighe wel-daden ontfanghen hebben.

M. Hoe groot moet dit berouw wesen?

D. Dat het alle droefheyt te bouen gae: dat is/ wy moeten droeuer wesen dat wy Godt deur onse sonden vergramt hebben / dan om eenigh ongheluck oft swaerigheyt / die ons soude moghen ouer-comen.

M. Moet-

M. Moet-men berouw maecten van elcke sonde in't by-sonder?

D. Het is seer gheraden: maer t'is nochtans ghe-noegh / alle sijne sonden in't ghemeyn te haeten / ende daer af oeffheydt te maken / om de cracht ende vrucht van dit berouw te vercrighen.

M. Wat cracht heeft dit berouw, alst gheheel vol-maectt is?

D. Dat het ons de sonden vergeuet / oock veur de biechte: hoe wel men schuldigh is die noch nae-maels te biechten. Ten eersten / om dat wy niet seker en weten oft dit berouw vol-maectt was: Ten tweeden / om dat Godt ons dat beuolē heeft. Waer uyt blijkt / wat groote neerstigheydt de mensche / die in staet van dood-sonde is / behoort te doen / om in sy-seluen een vol-maectt berouw te verwecken (comende uyt de liefde Gods bouen al bemindt) als hy in eenigh perijckel is van sonder biechte te steruen: want dan en isser gheen andere middel om vergiffenisse te crighen / dan deur d'berouw met begheerte van biechten. Ende hier-om is de mensche all-dan oock verbonden om tot dit berouw t'arbeypden.

M. En soude-men dan in tijde van noode, buyten de biechte, gheen vergiffenisse der sonden crighen; deur eenigh berouw dat spruyt uyt vreesse van den hemel te verliesen; oft in de helle te gaen; oft dat comt uyt d'bemerc-ken van de leelijckheydt der sonden; oft van t'verlies der tijdelijcke wel-daden, die wy van Gode ontfanghen hebben?

D. Neen wy: dan alleen in de biechte. Ende dit heet attritio, dat is / on-vol-maectt berouw: maer

maer deur de gratie des Sacraments comit contritio, dat is / het vol-maectt berouw.

M. Hoe sullen wy een vol-maectt berouw in ons verwecken?

D. Deur het ouer-peysen / hoe snood' ende cleyen wy zijn / die ghesondicht hebben: hoe groot ende maghtigh Godt is / teghen wien wy mis-daen hebben: ende / hoe seer de sonde Gode mis-haeght / wien wy daer mede vergramt hebben.

M. Hoe seer mis-haeght Gode de sonde?

D. Soo seer / dat hy om die / sijn schoonste Engelen / upt den hemel in de eeuwighe verdoemenisse gheworpen heeft: en Adam met Eva upt het Paradys ghetraeght / en de selue / met alle hunne naecomelinghen / der eeuwigher verdoemenisse met andere ontallijcke ellenden onder-worpen.

M. Waer-om haet Godt de sonde soo grootelijcks?

D. Om dat sijn vriendschappe / sijn ghebodt / sijnen hemel / ende helle / daer deur veracht worden. Want soo wie eenighe dood-sonde doet / die toont metter daedt / dat hy lieuer heeft een cozte oft cleyne ghenoechte oft profijt dat upt de sonde come / dan Godt ende sijnen hemel: en dat hy op de helle niet en past: welke de meeste verclepninghe is / die-men Gode soude connen aen-doen.

M. Wat doet ghy, dir ouer-peyst hebbende?

D. Ick segghe / oft ick pepse: *O mijn alder-liefste Heere, ende Godt! Ick haete ende verfoeye alle mine sonden; principaelijck daer ick nae mijn leste biechte, v mede vergramt hebbe: sy zijn my bouen maeten leedt, ende my is leedt dat-se my niet vele leedder en zijn.*

M. Wat

M. Wat moet-men ten derden doen, om hem tot de biechte te bereyden?

D. Een vast ende expres veur-nemen maecten/ gheen doodelijke sonden meer te doen.

M. Hoe maect ghy dit propost?

D. *Ich peple / oft segghe uptter herten: Heere, ick maecke een vast propost, van v niet meer te vergrammen met eenighe sonde; ick neme vastelijck veur my, dese oprechtelijck te biechten. Heere gheeft my hier toe gratie.*

M. Hoe noodt-saeckelijck is dit onder-soeck, berouw, ende propost van niet meer te sondighen?

D. Soe noodt-saeckelijck / dat de biechte van gheener weerden en soude wesen daer een van dese drie dinghen ghebrake: ende men soude oock ghehouden zyn / de biechten te her-halen die sonder een van dese ghedaen waren.

Dan de Biechte.

M. Wat doet ghy hier nae?

D. Ich gae tot eenen gheleerden / wijzen / ende Godt-vruchtigen Biecht-vader / die maght heeft my van mine sonden t absolueren.

M. En hebben alle de Priesters gheen maght eenen yeghelijcken te absolueren?

D. Neen sy: dan inden uystersten noodt / all-men in perrikel van steruen is: want dan moghen alle Priesters eenen yegelijcken van alle sonden absolueren ende ont-slaen.

M. En is dan de biechte niet vrij?

D. Jae sy: om daer / sonder vrees van ouerghedraghen oft beclapt te zyn / alle v sonden te open-